

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2012/13:49

Stenografiska
uppteckningar
2012/13:49

Fredagen den 19 juli

1 § Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Frank Belfrage

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 24 juni 2013**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 22 juli 2013**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Härmed förklarar jag EU-nämndens sammanträde öppnat. Vi hälsar kabinettssekreterare Frank Belfrage med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi befinner oss på föredragningslistans punkt 1, Utrikes frågor. Jag undrar om det finns några A-punkter. Det finns det. Då, kabinettssekreteraren, undrar jag om det finns anledning att säga något beträffande återrapport från möte i rådet den 24 juni.

Anf. 2 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Nämnden har fått den skriftliga rapporten.

Den muntliga diskussionen vid lunchen kan kanske särskilt uppmärksammas. Den handlade om Afghanistan och skedde i närvaro av Natos generalsekretare Fogh Rasmussen. Han ville först och främst visa sin uppskattning för medlemsstaternas och EU:s engagemang i Afghanistan och lyfta fram resultatet av vad han menade var ett fullgott samarbete. Han ville också understryka att två mål i nuläget är nära att uppfyllas, dels att regeringen i Kabul har tagit på sig att överta ansvaret för den interna säkerheten, dels att ISAF-styrkans insats avslutas under kommande år enligt den plan som fastställdes vid Natotoppmötet 2010.

Fogh Rasmussen gjorde bedömningen att det blir en stor utmaning för Afghanistan att ta över efter ISAF, men han ansåg ändå att det finns goda skäl att vara optimistisk. Framför allt var det viktigt för honom att understryka betydelsen av en fortsatt internationell närvaro i landet och ett fortsatt åtagande från det internationella samfundets sida gentemot Afghanistan under de kommande åren, inte minst när det gäller att gå vidare med landets infrastruktur och fortsatta engagemang i fråga om minskad korruption, ökad flerdimensionell styrning och förstärkning av interna säkerhetsåtgärder. Det var upplägget för hans bedömning och den diskussion som därpå följde.

Anf. 3 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

När det gäller MEPP-diskussionen förra gången står det att Kerry hade bett EU att ge honom två tre veckor i respit. Som jag minns det lät man bli att inta en ståndpunkt eller anta rådsslutsatser den gången. Frågan är vad som hände efter det. Fick ni någon återkoppling av USA?

Anf. 4 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Om det är i sin ordning, ordförande, återkommer jag till just den frågan när vi kommer till fredsprocessen, för det handlar om precis det som Désirée Pethrus frågade om.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Ja, det kan vi göra. Vi tackar för informationen och går vidare till dagordningspunkt 3, Genomförandet av den strategiska ramen och handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati. Det är en beslutspunkt.

Anf. 6 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det stämmer, ordförande, det är en beslutspunkt. Bakgrunden är den att för ett drygt år sedan antog rådet ett strategiskt ramverk och en handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati.

Sedermera har EU tillsatt sin förste särskilde representant, EUSR, Greklands förre utrikesminister Stavros Lambrinidis, som utnämndes i juli förra året. Han är också EU:s förste särskilde tematiske representant. Han påbörjade sitt arbete i höstas – han har bland annat besökt Sverige – och hans första mandatperiod löper ut nästa sommar. Hans roll har framför allt varit att förbättra effektiviteten och visibiliteten i EU:s MR-politik.

Diskussionen på måndag kommer att handla om hur EU har genomfört och arbetar vidare med det ramverk som antogs förra året. Totalt ett nittiototal åtgärder ska enligt ramverket genomföras före utgången av 2014. Man går igenom och listar dem och konstaterar att genomförandet i stort sett löper enligt den tidsplan och de rådsslutsatser som är förberedda med fokus just på den punkten.

Nu har MR-experten tillsatts i de flesta EU-delegationerna. Man har numera ett mer systematiskt agerande i bilaterala samtal som EU har med olika länder, och biståndet på MR-området har kommit mer i fokus.

Det är upplägget i de slutsatser som nämnden har fått ta del av och som särskilt lyfter fram det arbete som har bedrivits så här långt och de framsteg som har gjorts. Det kan vara viktigt inte minst ur ett svenskt perspektiv, eftersom vi har varit med om att lyfta fram betydelsen av inte bara MR och demokrati utan också särskilda riktlinjer för hbt-personers rättigheter och EU-riktlinjer för religions- och övertygelsefrihet.

Rådet kommer i sina slutsatser att upprepa betydelsen av att placera mänskliga rättigheter i centrum för EU:s politik visavi tredjeländer och att alla tillgängliga EU-instrument ska användas. Rådet kommer att bekräfta sitt åtagande att genomföra ramverket från i fjol och de åtgärder som ingår i handlingsplanen, som vi upplever är ett gemensamt ansvar för unionen och medlemsstaterna.

Rådet kommer att välkomna det viktiga arbete som Lambrinidis genomför som EUSR för att förbättra effektiviteten, samstämmigheten och

synligheten i EU:s MR-politik, framför allt genom hans engagemang med partnerländer, internationella och regionala organisationer och det civila samhället. Rådet kommer att vilja markera sitt fulla stöd för hans arbete och uppmuntra honom att gå vidare. Inte minst är vi angelägna om att nära samarbeta med kommissionen och med Europaparlamentet, givet den viktiga civila dimensionen. Det är upplägget för de rådsslutsatser som ministrarna förväntas anta och som är förförhandlade.

2012/13:49

19 juli

Anf. 7 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för redogörelsen! Vi har inga andra synpunkter i sak på slutsatserna eller på regeringens ställningstagande. Däremot är vårt medskick att det är bra om EU också sopar rent framför egen dörr. Mänskliga rättigheter börjar sättas på undantag också inom Europeiska unionen. Köpenhamnskriterierna för att få bli medlem i EU är tuffa, men det saknas en riktigt bra mekanism för att följa upp kriterierna. Det borde förpliktas något att EU har fått fredspriset. Vårt medskick är att EU ska sopa rent framför egen dörr.

Anf. 8 HANS WALLMARK (M):

Jag har en fråga inför måndagens möte. Rådet lägger vikt vid EU:s politik visavi tredjeländer. Kan det bli någon särskild diskussion om den senaste tidens utveckling i Ryssland vad gäller fallet Magnitskij, där en skattejurist, död sedan flera år tillbaka, har dömts i domstol, och nu senast domen mot Navalnij?

Anf. 9 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag tar först upp Marie Granlunds boll. Det är frågor som vi har uppmärksammat, inte minst Europarådets arbete. Europarådet har genom Venedigkommissionen varit tydligt i fråga om en del förgripligheter, kan vi kalla dem, som har observerats bland EU:s egna medlemsstater; där har vi naturligtvis fallet Ungern.

Sedan var det fråga om Ryssland. Cathy Ashton, EU:s höga representant, har nyligen uttalat sig om domen mot Navalnij. Även utrikesministern har twittrat ymnigt i frågan. Det finns ett jättelikt frågetecken beträffande tillämpningen av rättsstatens principer i Ryssland efter domstolsutfallet. Fallet Magnitskij förekommer med jämna mellanrum i diskussionen.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Vi går vidare till punkt 4, Det södra grannskapet och börjar med Syrien. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 11 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Situationen i Syrien blir bara värre och värre får vi konstatera. Det var en briefing om humanitära frågor i säkerhetsrådet häromdagen, den 16 juli, där ett antal absolut förfärande siffror lyftes fram. 6 000 flyr om dagen. Närmare 5 000 dödas i månaden. Nu är vi uppe i ca 100 000 döda sedan konfliktens början. Flyktingströmmarna jämfördes med folkmordet i Rwanda. Samtidigt är det allt svårare att

komma över gränserna. MR-övergrepp, krigsbrott och brott mot mänskligheten sägs i dag nästan vara normen.

Konfliktens påverkan på grannländerna blir alltmer påtaglig med alla risker för destabilisering som finns, framför allt i Libanon men även i Jordanien. Vi ser hur de sektaristiska spänningarna i främst Libanon ökar. Det har varit ett antal incidenter i Libanon bara de senaste dagarna med ett femtiotal dödade.

Tillströmningen av syrisk flyktingar innebär att de i dag utgör nästan 25 procent av Libanons befolkning. I Jordanien finns ett särskilt läger, Zaatarilägret, som är landets fjärde största bosättning och det näst största flyktinglägret i världen. Utöver de humanitära behoven finns ett utökat behov av säkerhetsåtgärder i takt med att invånarantalet i lägret ökar. Irakiska gränsen är i princip stängd, samtidigt som landet upplever en av de värre våldsspiralerna på flera år.

På marken ser vi hur regimen har återtagit initiativet och på något sätt har övertaget i det militära slaget – även om ingen ser någon militär lösning på den fortsatta utvecklingen. Givet att också oppositionen agerar enligt en militär logik är utsikterna för en politisk lösning fortsatt ytterligt begränsade. Arbetet med att få till en fredskonferens, ett Genève II, har i praktiken avstannat, i bemärkelsen att det som var tänkt att äga rum under juli har skjutits till augusti–september, och nu talar man om senare i höst. Parterna är inte överens om hur de ska låta sig representeras vid konferensen och vilka huvudpunkter man ska gå vidare med.

FN:s linje är att utgångspunkten måste vara Kofi Annans text, som alla var överens om den 30 juni 2012, alltså i fjol, med en övergångsregering. Men om detta är parterna inte sams, inte heller vilka övriga som ska inbjudas. Inte minst är det kontroversiellt huruvida Iran ska inbjudas till konferensen. Under tiden pågår den fortsatta våldsupptrappningen i Aleppo, Homs och ett antal förorter till Damaskus.

Ingenting har heller skett, sedan vi senast diskuterade frågan i nämnanden, med Åke Sellström och FN:s mission till Syrien för att se hur långt man har kommit i användandet av kemiska vapen. Vi har sett ett antal incidenter. Inte minst har vi från olika parter i EU fått ta del av hur kemiska vapen har kommit att användas, men i vilken omfattning och på vilket sätt är fortfarande oklart. Därför är det av betydelse att FN-missionen får tillträde. Så har inte skett ännu. Regimen har motsatt sig detta. Nu hör vi att FN-missionen kommer att åka till Damaskus och ha en förnyad förhandling med regimen om möjligheten att verka i hela landet.

Diskussionen kommer inte att leda till någon särskild slutsatstext. Däremot kommer Cathy Ashton att redovisa sin syn på fortsättningen på sanktioner och vapenembargo. Som nämnden minns sades det när vi antog det förra paketet att det skulle bli en översyn per den 1 augusti. Hur översynen kan gestalta sig kommer hon att muntligt briefa ministrarna om på måndag.

Det är det som för dagen kan sägas om det förfärliga läget i Syrien.

Anf. 12 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för föredragningen! Förra gången vi diskuterade detta fastnade vi lite vid frågan om Iran. Kabinetssekreteraren nämnde att det är kontroversiellt huruvida Iran ska

medverka eller inte. Har vi från svensk eller europeisk sida någon position där? Iran är tveklöst en mycket stor spelare i regionen, samtidigt som det kan finnas en hel del frågor om regimen legitimitet om de hamnar vid bordet. Jag har egentligen ingen egen stark uppfattning utan kan se fördelar med båda alternativen. Hur resonerar regeringen på den punkten?

Anf. 13 JACOB JOHNSON (V):

Kan kabinetssekreteraren något utveckla regeringens bedömning av situationen på marken i, som nämndes tidigare, till exempel Homs och Aleppo? Sker det några substantiella förändringar eller är det ett ställningskrig i dessa områden?

Anf. 14 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har en fråga som jag har tagit upp tidigare, nämligen vad som görs för att det inte ska bli en överspillningseffekt på de andra länderna. Att någonting görs förstår jag, men vad görs egentligen?

Anf. 15 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Inom EU-kretsen, bland medlemsstaterna, finns det olika uppfattningar beträffande Irans närvaro. Några medlemsstater har menat att Irans mer destruktiva roll i Syrien gör att de därmed inte är kvalificerade att medverka i fredsprocessen. Andra har menat att de just därför att de är så inblandade och har en så stor roll självklart bör delta. Vi lutar nog själva åt att om man ska skapa fred måste man förmodligen ha alla aktörerna runt bordet.

Det har naturligtvis även varit diskussioner bland parterna utanför EU. Jag tror inte att amerikanerna har satt ned foten, och jag tror att det pågår samma typ av diskussion i Washington mellan de berörda om förrespektive nackdelar med att ha Iran vid bordet. En av anledningarna till att kallelsen till konferensen har uppskjutits är att man inte är sams om den viktiga frågan om Iran ska vara med eller inte, men det är inte den enda frågan.

När det gäller utvecklingen på marken har, som jag nämnde, genom Hizbullahs aktiva medverkan på marken nu en tyngdpunktsförskjutning ägt rum till fördel för regimen. Regimen är på frammarsch och har i viss mån tagit ledningen. Det märks inte minst när det gäller just Homs och Aleppo efter att regimen återtagit Qusair, som varit den centrala punkten vid gränsområdet mellan Libanon och Syrien.

Ett ställningskrig är det i någon mening, för båda inser väl vid det här laget att det inte finns någon militär lösning. Vi knyter våra förhoppningar till att det så småningom ska bli ett tillfälle där betydelsen av att skrida till ett politiskt förhandlingsarbete blir uppenbar för alla, men där är vi som sagt ännu inte.

Vi är utomordentligt oroade över de överspillningseffekter som vi ser i Libanon och Jordanien. Vi ser hela tiden också olika skärmytslingar längs den syrisk-turkiska gränsen. Möjligtvis kan den ryskamerikanska dialogen nu ha sitt värde eftersom båda stormakterna inser risken av en spridningseffekt som får hela regionen ännu mer i gungning. Där finns kanske ett intresse av att båda parter hjälps åt att få till stånd Genèvekon-

ferensen. Det är det som samtalen mellan Lavrov och Kerry mycket har handlat om. På den punkten är de i alla fall sams.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade inriktning under punkten om Syrien. Vi går vidare till punkten om Egypten. Det är en beslutspunkt.

Anf. 17 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Huvudpunkten under den här diskussionen kommer naturligtvis att bli den redovisning som Cathy Ashton ger av sitt besök i Kairo i veckan. Hon träffade alla och gjorde det med utgångspunkt från det uttalande som EU:s 28 medlemsstater i hennes regi antog i början av veckan och som framför allt starkt har betonat betydelsen av en återgång till civilt styre och en demokratisk konstitutionell ordning.

Vi har hittat skrivningar där vi mer eller mindre tydligt – det kan man diskutera – försökt få fram att det inte är acceptabelt att militären tar över på det sätt som har skett, givet att Mursi trots allt var president och legitimt vald. Därför är det viktigt att han och Muslimska brödrskapet blir delaktiga i den fortsatta processen. EU:s budskap har här varit väldigt tydligt. Nu förbereds rådsslutsatser i samma anda för antagande på måndag, då diskussionen fortsätter om alla de exakta formuleringarna. Men färdriktningen är tydlig från EU:s sida. Cathy Ashton kommer att vilja förklara och orientera utrikesministrarna om de bedömningar hon gör efter de olika samtalen och om förutsättningarna för att få till den inklusiva försoningsprocessen.

Den regim och interimregering som nu är tillsatt har givit sig själv nio månader och en vägkarta med förändringar i författningen, val av nytt parlament och av ny president samt däremellan också en folkomröstning om de författningsändringar som regeringen vill se.

Cathy Ashtons budskap har därför varit tydligt vad gäller betydelsen av att alla politiska krafter måste få bli delaktiga i den process som följer. Hon menar att hon har fått försäkringar om att det också är interimregeringens ambition, men vi har ännu inte sett det. Därför kommer det att vara väldigt viktigt att EU visar sitt engagemang och i mycket tydliga rådsslutsatser på måndag stärker den färdriktning som vi vill se när det gäller Egypten.

Ett första utkast till slutsatser har givits nämnden. Diskussionen fortsätter. Jag tror inte att vi kommer att få se den slutliga texten förrän senare under helgen eller på måndag morgon.

Anf. 18 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag tackar kabinettssekreteraren för föredragningen.

Jag tycker att det är lite anmärkningsvärt att Catherine Ashton inte har fått möjlighet att träffa Mursi, se var han befinner sig och att han är vid liv. Jag vet inte om kabinettssekreteraren åtminstone kan kommentera hur Ashtons reaktion har varit på detta.

Jag uppfattar det som att man nu kan tänka sig att EU också får delta i valobservationen. Det finns ingen betoning på det i regeringens ståndpunkt, men jag antar att regeringen tycker att det är bra att uppmuntra.

Kabinettssekreteraren nämnde att militären har satt en tidslimit på sex månader. Är det inom den perioden som man ska ha en ny konstitution och val på plats, eller ska man inom sex månader meddela när konstitution och val är på plats, det vill säga att man kan ha en mycket längre tidslimit?

Anf. 20 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är naturligtvis en viktig aspekt som Désirée Pethrus lyfter fram om kontakterna med Mursi. Cathy Ashton har varit tydlig med att hon har krävt att få träffa honom. Hon har i sina offentliga uttalanden efter besöket också sagt att hon har framfört detta. Det har även Afrikanska unionen gjort. Båda har nekats med argumentet att det var "för tidigt" och att det kanske skulle skapa mer oro, vilket naturligtvis var en undanflykt. Vi har också från svensk sida lyft fram betydelsen av det. Både i vårt uttalande från början av veckan och i de rådsslutsatser som förbereds står det om betydelsen av att alla politiska fångar frigges, och det betyder också den avsatte presidenten Mursi. Det är mycket viktigt. Det är alltså en punkt som kommer att fortsätta att lyftas fram.

Ja, EU-valobservatörer är förutsedda; det har Cathy Ashton erbjudit. Vi får väl se hur det sedan blir med den saken. Förra gången var egyptierna inte så pigga på att ta emot valobservatörer från EU:s sida, men det kommer att fortsätta att lyftas fram.

Beträffande Hans Wallmarks fråga vill jag säga att ja, de har i princip sagt att allting ska vara klart. Det blir ett ganska tajt tidsschema, för man ska hinna med författningsändringar, folkomröstning, val till parlamentet och val av ny president – allt inom nio månader.

Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (S):

Situationen i Egypten är mer komplex än vad som framgår av det här ärendet. Det är väl självklart att vi som demokratisk nation tycker att demokratiskt valda regeringar och statschefer ska skyddas i den mening som att det internationella samfundet ska ställa sig bakom dem. Den komplexa politiska situationen, där det uppenbarligen råder väldigt stora motsättningar, tycker jag saknas i texterna. Borde det inte vara en bredare diskussion om Egypten än bara om detta?

Anf. 22 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är naturligtvis ett riktigt påpekande. Utrikesministern har också i några av sina offentliga uttalanden sagt att vi givetvis måste ta med i bilden att de år vid makten som Mursi har haft har inneburit ett antal bakslag ur demokratiskt perspektiv. Det är det som har utlöst den revolt som vi nu har sett och de 17 miljoner egyptier som var ute på gatorna och krävde hans avgång.

Vi har i nämnden och i utskottet ett antal gånger talat om de olika grepp som presidenten och Muslimska brödrskapet har använt under tiden vid makten och som ju inte precis motsvarar våra demokratiska principer. När Cathy Ashton träffade interimregeringen och den nuvarande regimen mötte hon just synpunkten att situationen var så svårartad att man ansåg sig vara tvungen att ingripa.

Vårt demokratiska synsätt är dock att vi aldrig kan acceptera att militärer tar vid. Det är en viktig princip att markera, och det är väl det som hör till bilden.

Anf. 23 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Under punkt 4 i utkastet till rådsslutsatser står det att key priority must be the constitution, och det är självklart så att det måste vara konstitutionen. Då får jag anta att man talar om de fundamentala fri- och rättigheterna, men det står ingenting i texten om olika religiösa minoriteter. Det är lite ovanligt, men regeringen behöver väl inte vara negativ om det kommer upp sådana förslag och kan även själv medverka till att det finns med på något sätt i slutsatserna. Det är ju ganska starka motsättningar, och det har varit en stor diskussion om ifall man ska ha sharialag eller inte.

Diskussionen om att alla religiösa minoriteter ska känna sig välkomna bör kanske lyftas fram i den nya konstitutionen på något sätt.

Anf. 24 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Jag tror att tanken är att den dimensionen ska fångas in i de mer generella skrivningarna om alla grupperingar och politiska krafter i samhället, därmed underförstått – och det kanske kan tydliggöras – att frihet ska råda för religiösa minoriteter. Det är naturligtvis viktigt, inte minst när man talar om betydelsen av författningsändringar, att den sekulära dimensionen kommer fram. Det återstår att se när vi får se den nya författning som den nya regimen vill lägga fram.

Departementssekreteraren Lena Skoglund påpekar att det är möjligt att fler har framfört den synpunkten. Det är alltså möjligt att vi kommer att få ett förtydligande på den punkten i rådsslutsatserna.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i det här ärendet, och vi har också noterat ett medskick från Kristdemokraterna.

Med detta lämnar vi Egypten och går vidare till punkt 5, Afrika. Vi börjar med Stora sjöregionen. Det är en beslutspunkt.

Anf. 26 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Ordförande! Frågan om området kring de stora sjöarna har aktualiserats med tanke på det ramverksavtal om fred, säkerhet och samarbete som antogs och undertecknades i februari i år i Addis mellan parterna kring de stora sjöarna. Därefter följde utnämningen av FN:s särskilda sändebud, Mary Robinson, och sedan var det ett gemensamt besök av FN:s generalsekreterare och Världsbankens president.

Vi har, liksom flertalet medlemsstater, menat att det är viktigt att markera att EU har ett ansvar att stödja genomförandet av ramverksavtalet och därmed verka för en politisk snarare än en militär lösning. Sedan är det viktigt att EU i sitt arbete, sitt bistånd och sin stödpolitik länkar detta till FN:s och Världsbankens arbete och därvid utgår från de komparativa fördelar som EU kan ha.

Vi har från svensk sida menat att det är viktigt att arbeta med konfliktens underliggande orsaker. Här talar vi naturligtvis också om att slå vakt

om den territoriella integriteten för länderna i området, mänskliga rättigheter, ekonomisk och social utveckling, ökad jämställdhet och ett stärkt civilsamhälle, som därvid är prioriterade frågor. Sedan ska säkerhetsrådet tala om de stora sjöarna i en öppen debatt den 25 juli.

Utifrån ramverket vill EU försöka slå vakt om det momentum som har skapats i och med det arbete som har pågått sedan Addisavtalet i februari och skicka med budskapet om arbete för försoning och framför allt ge en viss inriktning åt EU:s stödarbete och det upplägget. Sedan har både kommissionen och EAS lagt fram ett arbete med olika optioner och förslag på hur EU på olika vis kan stödja den processen. De punkterna lyfts även fram i de rådsslutsatser som nämnden har fått del av.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i det här ärendet.

Vi går vidare till Somalia. Även det är en beslutspunkt.

Anf. 28 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

I Somalia har väldigt mycket hänt det senaste året, vilket också kunde konstateras när vi hade toppmöte om Somalia i London i maj. Nu förbereds ett nytt möte i Bryssel den 16 september med inriktning mot att konsolidera den demokratiska utveckling som vi trots allt kan se i Somalia och samtidigt ge inriktning åt det stödarbete som EU kan ge.

Vi kan säga att vi närmast bevittnar något av ett paradigmskifte när det gäller det internationella samfundets arbete och stöd för Somalia. Vi ser hur detta ska kunna få det stöd som det förtjänar, givet de framsteg som har gjorts från somalisk sida. Det är också kärnan i de slutsatser som ministrarna förväntas anta på måndag.

Nyckelbegrepp, som inte minst vi från svensk sida har varit med om att driva, är att lyfta fram det somaliska ägarskapet och ledarskapet. Sedan kan man i diskussionen se hur detta kan appliceras på olika områden – den politiska processen, säkerhetssektorn och rättsväsendet. Från svensk sida har vi naturligtvis varit angelägna att på det här sättet markera EU:s fortsatta engagemang i Somalia. Brysselkonferensen den 16 september blir därvid ett viktigt nytt led i den process framöver som ska främja den somaliska återuppbyggnadsprocessen och de reformer som blir erforderliga. Vi ser också behovet av en säkerhetsreform och stöd till FN och Amisom, som fortsatt är ett viktigt moment i att skapa säkerhet i Somalia.

Anf. 29 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Med anledning av att den somaliska regeringen verkar prioritera återvändande och försoning undrar jag vad EU och regeringen kommer att göra rent faktiskt för att underlätta den processen.

Anf. 30 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har letat lite översiktligt i materialet för att se om jag kunde hitta något om kvinnorna. Det enda jag hittade handlade om våld mot kvinnor.

För några år sedan talade man mycket om den sjätte klanen, alltså kvinnornas klan, och om hur man skulle få kvinnorna mer involverade i

demokratibygandet. Är det något som helt har fallit utanför diskussionerna nu, eller på vilket sätt uppmärksammar man kvinnornas roll i hela den här processen?

Anf. 31 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Som framgår av rådsslutsatserna som nämnden har fått del av och av den korta sammanfattning jag gjorde är EU utomordentligt starkt engagerat i Somalia. Det gäller både att stödja den politiska processen och det somaliska ägarskapet och också att med bistånd delta i återuppbyggnadsprocessen i en stat som har varit utan ledarskap, i kaos och anarki under de senaste 20 åren. Det är detta som är grunden och bottenplattan i EU:s fortsatta engagemang.

Kvinnorna omnämns i tredje paragrafen i rådsslutsatserna. Där understryker EU betydelsen av att fortsätta arbeta med de olika civila elementen i samhället. Då lyfter man särskilt fram betydelsen av kvinnor. Jag vet inte om Bodil Ceballos ser det – det är sista raden i paragraf 3.

Anf. 32 BODIL CEBALLOS (MP):

Men hur är det med just den sjätte klanen? Kvinnorna organiserade sig i något som de kallade den sjätte klanen. Det finns fem klaner, och sedan kom kvinnorna som den sjätte klanen och ville vara med. Har kvinnorna fått det stödet?

Det handlar inte bara om att rådfråga dem i olika saker, utan de ska också vara delaktiga.

Anf. 33 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag ifrågasätter inte EU:s bottenplatta när det gäller Somalia. Det vi tidigare sagt i EU-nämnden är att Somalia har begärt att få återvändande somalier tillbaka för att bygga upp landet. Jag tycker att det borde framgå av rådsslutsatserna och regeringens ställningstagande att man ställer sig bakom Somalias presidents uttalande om behovet av återvändande somalier och att man hjälper och understöder dem och tar fram åtgärder för att bygga upp landet även på det viset.

Sedan tycker jag att EU i rådsslutsatserna också borde ställa sig bakom Kenyas och UNHCR:s arbete med repatrieringskommittén. Det är inget jag har noterat i rådsslutsatserna, men jag har kanske missat det. Om jag inte har missat det och om regeringen inte håller med mig anmäler jag avvikande mening.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 35 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Vad gäller kvinnorna framhålls i samma paragraf betydelsen av att de är med i Brysselkonferensen. Jag ska villigt erkänna att jag själv inte har hört uttrycket den sjätte klanen. Jag tror att det snarast är en politisk symbolisk term, för jag tror att det finns betydligt fler klaner än bara fem eller sex. Men jag ska borra lite mer i detta, för jag kan inte svara på din fråga, Bodil Ceballos.

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, men jag har uppfattat avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Då lämnar vi Somalia och går vidare till sista punkten under den här punkten på den kommenterade dagordningen, nämligen Mali. Det är en beslutspunkt.

Anf. 37 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Utgångspunkten för den här dagordningspunkten är en begäran inte oväntat från Frankrike som menar att det är viktigt att EU markerar sitt engagemang inför förberedelserna av presidentvalet, som ska äga rum med den första omgången den 28 juli. Sedan är det också fråga om uppföljning av de utfästelser som gjordes vid den internationella givarkonferensen till stöd för Malis utveckling, som hölls i Bryssel den 15 maj.

I det utkast till rådsslutsatser som nämnden har fått del av välkomnas den maliska regeringens engagemang för att säkerställa ett trovärdigt och transparent presidentval. Valet konstateras utgöra ett viktigt framsteg i processen för att återgå till konstitutionell ordning i hela Mali. Rådet uppmanar alla parter i hela landet att delta aktivt, fredligt och konstruktivt i den processen, inklusive att underlätta för flyktingar både inne i Mali och utanför att kunna rösta.

Vi noterar även att man från EU:s sida har inlett en valobservatörsinsats på begäran av de maliska myndigheterna. Rådet uttrycker också vikten av att det preliminära fredsavtal som undertecknades i juni mellan regeringen och en av tuaregrörelserna i norra Mali, MNLA, genomförs och respekteras. Det är viktigt för att valen ska kunna genomföras fredligt i Kidalregionen i norra Mali, som ju har varit helt under MNLA:s kontroll. Det var därför viktigt att få till en överenskommelse med MNLA, så att valet kan äga rum även där.

Det kommer att finnas, vilket välkomnas i rådet, MR-observatörer från FN, AU, Ecowas och andra organisationer. Därmed blir det viktigt att uppmärksamma och se till att det blir påföljder för alla de brott mot MR och den internationella humanitärätten som kan noteras. Det har ju varit rätt mycket av den varan.

En särskild punkt ägnas åt den nationella försonings- och dialogprocessen, som erbjuds EU-stöd. Det är viktigt att det också blir en förutsättning för det frivilliga flyktingåtervändandet.

Sedan har vi den militära säkerhetsaspekten. Efter att vi senast diskuterade detta i nämnden har Afisma, som var Ecowasstyrkan, omvandlats till en FN-styrka, Minusma, som nu har kommit i gång. Sverige kommer som vi vet att bidra i detta med ett transportförband som vi räknar med kommer att kunna utgrupperas någon gång i oktober.

Dessutom finns det fortsatta arbetet i EU-regi med att utbilda den maliska försvarsmakten. Ambitionen är fyra bataljoner på de närmaste 15 månaderna. En bataljon är utbildad, och nu börjar man med den andra; det är den så kallade EUTM-insatsen. Det finns också en diskussion som omnämns i slutsatserna om att fundera vidare på en möjlig civil insats parallellt med den militära insatsen när det gäller att utbilda polis, gendarmer och rättssektorn.

Anf. 38 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren! Det står att Sverige kommer att delta i den valobservatörsinsats som EU bedriver i landet på begäran av myndigheterna. Vad jag har förstått är det väldigt svårt att nå ut med valmaterial, och det är svårt att få valet att verkligen bli inklusivt, så att så många som möjligt deltar. Kan kabinetssekreteraren säga något om på vilket sätt Sverige kommer att delta i valobservatörsinsatsen?

Anf. 39 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är självklart, givet det inbördeskrig som just har varit, att det är stora svårigheter att få ut valmaterial och organisera ett val med röstlängder, valsedlar och så vidare. Det är komplicerat inte minst i ett logistiskt perspektiv, men där vill EU hjälpa till.

Vi kommer att medverka på sedvanligt sätt med valobservatörer och med det stöd vi kan. Vi har en omfattande biståndsinsats i Mali, och vi kommer givetvis att göra vad vi kan för att medverka till att valet kan hållas under så tillfredsställande villkor som möjligt.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 6, Fredsprocessen i Mellanöstern. Det är en beslutspunkt.

Anf. 41 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Denna punkt kommer kanske att dominera diskussionen på måndag. Dessvärre måste vi konstatera att det är ett flytande läge just nu.

Den amerikanske utrikesministern gör nu sin sjätte resa i regionen. Han är för närvarande i Amman och har fört intensiva diskussioner med både Israel och Palestina. Ingångsvärderna för dessa diskussioner är desamma, och vi känner dem väl, nämligen att få tillbaka parterna till förhandlingsbordet.

Israel säger ja men förutsättningslöst och utan förhandskrav. Palestina säger att man måste ha någon form av politisk horisont och att man måste veta vad förhandlingarna syftar till. Tre palestinska krav brukar framföras. Det är utgångspunkten i 1967 års gränser plus minus de "land swaps" som kan komma att äga rum och som förhandlas mellan parterna, det är stopp för bosättningarna och det är frigivandet av de politiska fångar och de palestinska fångar som fängslades av Israel före 1993, alltså före Osloavtalet.

Där står man och stampar. Amerikanerna har på olika vis med olika handgrepp försökt säga vilka förutsättningar förhandlingarna ska ha och att parterna sedan kan motsätta sig, ha synpunkter eller kommentera men likväl komma till förhandlingsbordet. Det är dock inte säkert att det amerikanska försöket lyckas. Internt i den israeliska regeringen finns mot-sättningar, och det pågår en häftig diskussion. Detsamma gäller i det palestinska lägret.

För att komplicera det hela ytterligare ska man i bilden ha med förutsättningarna för att därefter kunna driva vidare en försoningsprocess mellan de två palestinska grenarna, mellan Hamas och Fatah, vilket är en förutsättning för att så småningom kunna gå vidare mot en tvåstatslösning.

EU:s roll i detta perspektiv är att uppmuntra och ge stöd till de amerikanska ansträngningarna och samtidigt vara tydlig med färdriktningen, som är tvåstatslösningen. När det gäller synpunkterna i sak är de välkända. Den europeiska synen har klargjorts många gånger, inte minst under det svenska ordförandeskapet 2009. Dessa texter har också kompletterats, så på den punkten råder ingen tvekan om var EU står. Stödet till de amerikanska ansträngningarna att förmå parterna att gå tillbaka till förhandlingsbordet för att ge sig i kast med tvåstatslösningen är alltså färdriktningen.

En sista punkt som jag vill nämna och som har fått en hel del uppmärksamhet i framför allt Israel är EU:s nya riktlinjer som offentliggörs i dag och som handlar om hur EU:s olika biståndsprogram i Israel ska kunna genomföras utan att det finns någon anknytning till bosättningarna. Den tydlighet som kommer fram i EU:s interna riktlinjer, som kommissionen publicerar i dag, har vållat en hel del protester i Israel och kopplas ihop med diskussionen om att få i gång fredsprocessen. Detta blir säkert en punkt som ministrarna kommer att ha synpunkter på nu på måndag.

Anf. 42 MARIE GRANLUND (S):

Vi har ingen synpunkt på regeringens ståndpunkt, men kan kabinettssekreteraren kanske utveckla vad regeringen ser för scenarier framöver när det gäller vad som kommer att hända?

Även om det inte har direkt med detta att göra vill vi gärna framföra att det hade varit välkommet om Sverige infört ursprungsmärkning av varor från ockuperade områden. Ytterligare en sak som inte har direkt med detta att göra men som vi gärna vill ha med som ett medskick är att vi starkt vänder oss mot de signaler som har kommit från regeringen om att dra ned kraftigt på biståndet till Palestina.

Anf. 43 JACOB JOHNSON (V):

Jag har en övergripande reflexion och kanske en fråga om huvudstrategin att stödja USA:s ansträngningar. USA har inte lyckats något vidare. USA har en nyckelroll men använder inte, enligt min uppfattning, sin möjlighet att påverka den israeliska regeringen fullt ut utan backar till syvende och sist ständigt och jämt upp Israel. Måste då inte EU tala klarspråk till amerikanerna?

Anf. 44 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag instämmer i det som Marie Granlund sade och kopplar till det spår som Jacob Johnson tar upp. Varje gång det går ett steg framåt när det gäller Israel och Palestina går det snabbt två steg tillbaka. Så är det hela tiden, och situationen blir bara sämre och sämre.

Som Jacob Johnson säger har USA en nyckelroll som de inte använder. Jag tror att EU måste vara mycket starkare i detta spel än vad EU nu är.

Anf. 45 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Min fundering är om det är USA och Kerry som ska driva processen och EU se på eller vad EU kan bidra med under resans gång. Finns det några diskussioner mellan EU och USA?

Detta med bosättningsprodukterna kommer ofta upp. Jag har uppfattat att det finns ett regelverk, antingen internationellt eller att EU har ett direktiv, för hur man ska märka olika produkter. Jag kan ha fel, men jag har uppfattat att det är det man har använt i Englandfallet, till exempel.

Har kabinetssekreteraren någon kommentar till detta? Det blir ständigt diskussion och bråk om det, men jag trodde som sagt att det ska stå om det kommer från bosättningar. Det är inte fel att köpa från bosättningar, men det ska stå var det kommer från, alltså ha rätt ursprungsmärkning.

Anf. 46 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Till Marie Granlund vill jag säga att regeringen mycket tydligt har klargjort hur vi stöder EU-upplägget som är tvåstatslösningen med Jerusalem som huvudstad för båda staterna, återgång till 1967 års gränser och en lösning av flyktingfrågan. På den punkten är linjen fortsatt mycket tydlig, och det har också blivit en enig EU-linje sedan de texter vi lade fram under 2009.

När det gäller ursprungsmärkningen, och nu vänder jag mig även till Désirée Pethrus, avvaktar vi. Det finns ett regelverk, framför allt för uttag av tullar. Vi har preferensbehandling av israeliska och palestinska produkter, men produkter från bosättningarna har tredjelandshandling, det vill säga högre tullar.

Ursprungsmärkningen finns men är utomordentligt svår bemästrad för konsumenten. Det handlar om att ange ett nummer, och då måste konsumenten veta att detta nummer betyder ett visst område. Därför har Storbritannien och Danmark på nationell basis tagit initiativ till att tydliggöra varifrån produkterna kommer så att konsumenterna får detta klart för sig.

Det har i sin tur utlöst en intern diskussion inom EU om huruvida man kan tydliggöra de regler som finns och göra dem mer konsumentvänliga. Seminarium har ägt rum i Bryssel, och Cathy Ashton har lovat att komma med ett förslag på hur man på EU-basis kan göra en tydligare konsumentmärkning så att konsumenterna själva kan bestämma vad de vill köpa. Vi räknar med att det ska komma förslag från EU under hösten. Under tiden har regeringen givetvis fortsatt beredskap att bereda och överväga den frågan.

Biståndet har vi talat om tidigare, och diskussionen om hur vårt engagemang i Palestina kan bli så effektivt som möjligt fortsätter. Vi har naturligtvis haft invändningar när israeliska militära insatser har kommit att förstöra det biståndsarbete som vi och många andra har gjort.

Andrés Jato påpekar att det i de slutsatser som förbereds sägs att det är viktigt att vi får en politisk lösning som ska kunna underbygga fortsatta biståndsansträngningar, vilket är en viktig punkt i sammanhanget.

Jacob Johnson, Bodil Ceballos och Désirée Pethrus tog upp samspelet mellan USA och EU i fredsprocessen. Alla har vi egentligen samma syn, inklusive regeringen, och det är att amerikanerna har en helt central roll i fredsprocessen. Det har vi sett historiskt, och så måste det vara även fortsättningsvis.

Vi ser ett stort engagemang utveckla sig i USA. Obama reste tidigt under sin andra mandatperiod till regionen, och Kerry är nu på sin sjätte resa där sedan han utsågs till utrikesminister. I höstas sade han: Vi har bara ett och ett halvt år på oss att få till en fredslösning, och därför måste vi vara engagerade.

EU har å sin sida, av de skäl som vi precis har diskuterat, anledning att driva sin syn på hur en tvåstatslösning ska kunna komma till stånd. Därför blir rådsslutsatserna åter aktuella på måndag, just för att markera att vi har vår syn på hur fredsprocessen ska kunna äga rum. Huvudinriktningen är dock att försöka se till att EU och USA är eniga om tagen och gemensamt driver på mot tvåstatslösningen.

Jag tror att jag därmed har svarat på de frågor som ställdes.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag kan sammanfattningsvis konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi lämnar punkt 6 och går vidare till punkt 7, Libanon. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 48 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Denna diskussionspunkt kommer möjligtvis att glida över i en beslutspunkt, herr ordförande. Här finns nämligen ett förslag >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<att EU ska terrorlista Hizbullahs militära gren. Det har utlöst en mycket animerad diskussion i EU-kretsen. Anledningen är naturligtvis att Hizbullah samtidigt är ett av de bärande partierna i den mycket sköra libanesiska regeringsbalansen.

Efter lång diskussion har flertalet i EU-kretsen ändå kommit fram till slutsatsen att man utan att rubba den sköra politiska balansen i Libanon skulle kunna lista Hizbullahs militära gren, givet det vi vet om vad den har haft för sig när det gäller terrorförberedelser i både regionen och Europa. Det blir mer en symbolisk än en operativ handling, för vad vi känner till finns det inte så mycket Hizbullahmedel som går att frysa. När det gäller individer måste de själva vara listade, så i detta fall handlar det mer om organisationen.

Den diskussionen fortsätter, och det återstår att se om medlemsstaterna är redo att gå vidare på måndag. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Själva är vi beredda att terrorlista Hizbullah. Om ett sådant förslag till slut skulle komma fram under måndagen – eller kanske tidigare, för det kan ske redan under helgen, inför FAC – måste vi fatta ett regeringsbeslut, och i så fall får vi naturligtvis återkomma till nämnden.

Anf. 49 BODIL CEBALLOS (MP):

Förstod jag det rätt, att om det kommer ett sådant beslut är det inte något som vi säger ja till här i dag, utan det kommer i så fall efteråt?

Jag har nu för tiden libanesiska släktingar, och de är oerhört rädda. De ser ett nytt världskrig bryta ut snart. Det är mycket, mycket spännande mellan de olika grupperna i Libanon just nu, och att terrorlista Hizbullah i det här läget kan vara jätteproblematiskt. Så tänker i alla fall jag.

Anf. 50 JACOB JOHNSON (V):

Jag måste nog också uttrycka min tveksamhet, och det är väl bra att regeringen i så fall måste återkomma. Man kan fråga sig om det är ett produktivt ställningstagande just nu att göra en sådan terrorlistning. Det behövs ett ordentligt underlag på vilka grunder det sker.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Det råder, hoppas jag, ingen oklarhet om att för det fall det blir fråga om beslut kommer det först att bli föremål för skriftligt samråd. Jag kan då konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 8, Det östliga partnerskapet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 52 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Diskussionen i utrikesministerkretsen syftar till att förbereda det möte som kommer att äga rum senare på måndag eftermiddag med partnerländerna i Det östliga partnerskapet, alltså de som är inbjudna att på utrikesministernivå komma och ha en diskussion för att förbereda höstens arbete. Crescendot ska ju bli toppmötet i Vilnius i slutet av november.

Vi har talat om detta i nämnden ett antal gånger, och huvudpunkterna i operativ mening kommer att vara att gå vidare med de avtal som har förberetts under ett antal månader, alltså djupgående frihandelsavtal och associeringsavtal med Moldavien, Georgien och Armenien. Det finns också ett motsvarande avtal med Ukraina.

Som en förutsättning för att underteckna det färdigförhandlade avtalet har EU ställt som krav att Ukraina hörsammar de krav som EU har ställt i rådsslutsatserna från december i fjol, bland annat och framför allt att upphöra med vad vi i Brysseljargong har kommit att kalla för den selektiva rättsskipningen. Det handlar inte bara om förra premiärministern Tymosjenko utan även om andra politiker och det sätt på vilket rättssäkerheten och rättsstaten tillämpas eller inte tillämpas i Ukraina.

Ukrainarna själva är utomordentligt angelägna att få avtalet till stånd och vill att ett undertecknande ska ske i Vilnius, men de har ännu inte riktigt signalerat hur långt de är beredda att gå när det gäller de krav och villkor som EU har ställt.

När det gäller Moldavien och Georgien tror jag att vi nu har formuleringarna på plats. Det sista utestående handlade mycket om hur man skulle formulera framför allt Moldaviens och Georgiens europeiska ambitioner, där man så att säga å ena sidan ska ha givit dem möjlighet att så småningom en dag kunna ansöka om medlemskap men å andra sidan utan att det uttrycks alltför explicit. Där har då funnits kompromissformuleringar.

Sedan finns det en annan typ av frihandelsavtal med Armenien som också är färdigt. Där vet vi dock inte riktigt om armenierna, som nu är utsatta för ett väldigt tryck från rysk sida, till slut kommer att vilja sluta det avtalet med EU. Armenien lockas samtidigt med att delta i det ryska initiativet till en centralasiatisk tullunion. De två sakerna är inte >>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<<förenliga, eller det är i varje fall svårt att förena dessa två. Vi avvaktar därmed, men så här långt har även Armenien sagt att de vill gå vidare med avtalet med EU.

En särskild diskussion finns om den punkt som handlar om hur man ska hantera inbjudan till Vitryssland och Vitrysslands närvaro vid toppmötet i Vilnius. Där finns två tankeskolor eller modeller – den så kallade Pragmodellen och den så kallade Warszawamodellen. I fallet Pragmodellen inbjöds Vitryssland. Inbjudan ställdes till presidenten Lukasjenko, men det klargjordes att han inte var välkommen. Han kom heller inte utan skickade sin utrikesminister, tror jag, den gången.

Så har vi Warszawamodellen där man den gången inte gjorde på det sättet utan konstaterade kallt att Lukasjenko inte var välkommen. Man ställde i stället inbjudan till någon på lägre nivå, och då kom inte Vitryssland alls.

Inför Vilnius blåser vinden snarare i riktning mot att försöka sig på en nytillämpning av den så kallade Pragmodellen, det vill säga att låta inbjudan riktas till Lukasjenko men klargöra att han inte är välkommen utan får skicka någon annan. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Sverige är väl av uppfattningen att det inte ska vara någon stats- eller regeringschef, utan det >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<i så fall ska vara utrikesministern som kommer, och det har vi framfört med lite olika nyanser. Diskussionen om hur man ska hantera inbjudan till Vitryssland kommer även den att äga rum på måndag.

Anf. 53 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi delar inte regeringens syn på Det östliga partnerskapet och dess kostnader. I övrigt hänvisar jag till vår avvikande mening som vi anmälde den 15 februari 2013.

Anf. 54 HANS WALLMARK (M):

Ett stort tack för detta! Det östliga partnerskapet är en viktig del i svensk utrikespolitik och där vi verkligen har en hög profil.

Allt är nu på väg mot Vilniusmötet, och kabinetssekreteraren berörde några länder. Det var bland annat Ukraina där jag fick intrycket att det står och väger men att det finns en förhoppning om att något skulle kunna inträffa inför Vilnius.

I Moldavien har den politiska situationen klart stabiliserats de senaste veckorna efter regeringsskiftet.

Kan kabinetssekreteraren beträffande Georgien säga någonting om den oro som nu eventuellt finns? Dels ser vi ett eskalerande politiskt våld och mutor och att man köper upp parlamentsledamöter, dels har vi det stundande presidentvalet och den eventuella risk som finns att Georgien skulle kunna gå samma utveckling till mötes som Ukraina.

Anf. 55 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det är mycket svårt att spå utvecklingen i Georgien. Men så här långt har sammanboendet mellan de två politiska familjerna, alltså presidenten från den ena politiska familjen och regeringen från den andra, någorlunda kunnat hanteras.

Vi har varit väldigt oroad och naturligtvis klargjort det. Vi har givit exempel på selektiv rättsskipning, där regeringen har missbrukat sina befogenheter och därmed skapat väldiga spänningar i samhället. Vi kommer säkert att se det också i upptakten inför presidentvalet. EU:s

hela ansträngning måste inriktas mot att försöka se till att processen sköts i demokratisk laga ordning, och det är naturligtvis den självklara utgångspunkten för det arbete som måste bedrivas.

Huruvida det kommer att lyckas återstår givetvis att se, men samtidigt ser och uppfattar vi signalerna från regeringen om ett fortsatt engagemang mot Europa och betydelsen av just det avtal som vi förbereder. Det kan i sin tur ge en plattform för att med viss kraft kunna driva vår värdebaserade politiska inriktning.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vi har dock noterat avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Sedan har vi tillkommande punkter på dagordningen. Den första gäller Burma/Myanmar. Det är en beslutspunkt.

Anf. 57 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Ja, herr ordförande, men det blir knappast någon diskussionspunkt. Ordföranden Cathy Ashton har redan nu signalerat att hon kommer att kort nämna Burma i sin inledning. Sedan kommer rådsslutsatserna att klubbas under dagen, men hon förväntar sig ingen diskussion.

Nämnden har fått del av de förberedda slutsatserna. Det handlar mycket om att välkomna det ramverk för EU:s fortsatta samarbete med Myanmar de kommande tre åren. Det är fyra områden som är prioriterade: fred och demokrati, mänskliga rättigheter, utveckling och handel och Burmas/Myanmars deltagande i det internationella samfundet. I det papper som har förberetts beskrivs vad EU gör och kan göra på de olika spåren och även hur man på olika vis kan stödja den begynnande demokratiska process som vi har kunnat bevittna när det gäller Burma/Myanmar.

Fortsatta signaler har kommit om att processen fortsätter. När president Thein Sein nu i dagarna besökte Storbritannien och Frankrike utlovade han att de återstående 200 politiska fångarna skulle släppas före årsskiftet, så inriktningen blir att försöka stödja den demokratiska ansats som vi nu börjar se i Myanmar.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Då är vi framme vid den sista punkten på den kommenterade dagordningen, Vattendiplomati. Frågan är ny för nämnden. Det är en beslutspunkt.

Anf. 59 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Höge representanten Cathy Ashton kommer, på samma sätt som i förra fallet, att kommentera dagordningspunkten i sin inledning. Hon förväntar sig ingen diskussion, utan slutsatserna kommer att klubbas under måndagen.

Det här är en fortsättning på och en uppföljning av den diskussion som vi hade i EU-kretsen vid det informella utrikesministermötet i Pafos 2012 under det grekiska ordförandeskapet och som handlade om att sätta

i gång en kartläggning av EU:s och medlemsstaternas insatser inom vattensäkerhet.

Den strategiska målsättningen är att utveckla EU:s kapacitet inom konfliktförebyggande och vattendiplomati, för vi har sett hur vatten faktiskt är ett fullständigt centralt värde och en utgångspunkt för så många olika konflikter som vi kunnat se. Därför har EU-aktiviteterna kommit att vara inriktade på detta. Det ser vi i bl.a. Centralasien, Nilen, Mekong, Mellanöstern och Palestina.

Utifrån den kartläggning som föredömligt har gjorts av EAS – även kommissionen har hjälpt till – gäller det nu att bygga vidare på den existerande kunskapen och erfarenheten, prioritera bland insatserna, utarbeta handlingsplaner, främja ratificering och implementering av de internationella avtalen och stärka internationell samverkan. Från svensk sida har vi välkomnat det arbetet och står naturligtvis bakom de policyslutsatser och rådsslutsatser som nu har utarbetats.

Jag kan tillägga att vi från svensk sida särskilt har arbetat för att försöka inkludera och lyfta fram ett tydligare samband mellan vatten, energi, sanitet och hälsa samt även ett genderperspektiv och betydelsen av den privata sektorn och det civila samhället.

Anf. 60 BÖRJE VESTLUND (S):

Ursäkta, jag kanske är lite dum, men jag tror att var och en förstår att vatten har blivit mer och mer centralt i de stora konflikterna runt om i världen, precis som kabinetssekreteraren sade.

Men kan kabinetssekreteraren förklara vad den breda vattenportföljen är för någonting? Och vad är vattendiplomati? Jag kan inte förstå vad som menas med det, och jag tror att jag skulle ha väldigt svårt att utanför det här rummet försöka diskutera vad vår breda vattenportfölj är för något.

Anf. 61 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE:

Det kanske inte är den mest lyckosamma benämningen i den dokumentationen. Jag tror inte heller att ministrarna kommer att ägna så mycket tid åt just begreppsapparaten men väl åt betydelsen av vatten i de olika konflikterna. Det som EU ska inrikta sig på är att se på vilka sätt man kan ha klart för sig vattnets betydelse i de olika konflikterna och på vilket sätt EU kan hjälpa till att bilägga dem.

Sedan kan jag hålla med Börje Vestlund om – det ligger nästan i din fråga – att det är svårt att ha en generell vattenpolitik eller diplomatisk politik, utan det måste skräddarsys från fall till fall och från konflikt till konflikt. Det är väldigt svårt att ha något generellt och svepande här. Det är därför jag väl kan förstå de frågetecken som du reser när det gäller de benämningar som används i dokumentationen.

Anf. 62 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Detta om vattendiplomati får mig att tänka på en stor fråga just nu, nämligen Egypten, som inte finns med. Det gäller dammen som går från Etiopien och Etiopiens ingripande i Nilfrågan. Finns det något att säga där? Kommer de att lösa den frågan själva, eller hur kommer det egentligen att bli?

2012/13:49

19 juli

Anf. 63 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Just frågan om Nilen tar mer och mer tid och uppmärksamhet för EU:s särskilde representant för Afrikas horn Alex Rondos, som ägnar mycket tid åt den. Precis som Désirée Pethrus påpekade har Etiopien i hägnen av händelserna i Egypten drivit vidare sitt arbete med att bygga den här dammen. Sedan har man gått tillbaka och försökt ifrågasätta de bestämmelser som råder i avtalet från 1920, tror jag att det är, som reglerar Nilens vatten och de olika strandstaternas skyldigheter och rättigheter.

Etiopierna försöker släta över detta och säger att det inte kommer att betyda något, men egyptierna är utomordentligt oroliga – för dem är det en helt central fråga. Illa hanterat kan det bli ett ytterligare konfliktämne i det oroliga Afrikas horn. Därför har EU engagerat sig, och Alex Rondos har ägnat mycket tid åt den frågan tillsammans med många andra aktörer som försöker få parterna att komma fram till en överenskommelse.

Det gäller att bygga ihop ett politiskt synsätt, ett miljösynsätt och ett folkrättsligt synsätt. Handhavande av internationella vattendrag är ju ett mycket speciellt ämne.

Andrés Jato påpekar att det nämns speciellt i slutsatserna.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för detta. Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna sista punkt på dagordningen.

Har vi några Övriga frågor?

Anf. 65 Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE:

Herr ordförande! Det finns till och med en övrig punkt som Sverige kommer att resa. Vi vill nämligen utnyttja tillfället att slå ett slag för vår tanke att EU behöver en global strategi när det gäller utrikes- och säkerhetspolitik. Vi vill uppmärksamma ministrarna på det arbete som de fyra utrikespolitiska instituten har bedrivit – det svenska, det italienska, det spanska och det polska.

Vi ser framför oss en fortsättning med det litauiska ordförandeskapet, som har tagit på sig uppdraget att ordna en ny konferens under hösten. Vi hoppas att det ska mynna ut i att när stats- och regeringscheferna träffas på toppmötet i december och då ska diskutera försvarspolitiska frågor ska även dimensionen att ha en strategisk inramning för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik finnas med. Det vill utrikesministern uppmärksamma kollegerna på vid mötet på måndag.

Anf. 66 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har en övrig fråga. Det handlar om Edward Snowden och en artikel i tidningen häromdagen. Det handlar om att Sverige inte har protesterat till exempel när Bolivias president Evo Morales flygplan tvingades ned i Europa. Det står att Sveriges regering inte har protesterat mot behandlingen av Morales utan i stället tillsammans med Storbritannien har stoppat EU:s försök att enat ifrågasätta USA:s spionage.

Jag undrar på vilket sätt vi tillsammans med Storbritannien har stoppat EU:s försök att ifrågasätta det spionaget.

Det vore intressant för oss att veta. Det har inte varit uppe i nämnden.

Det är två helt olika frågor.

En fråga har handlat om att Bolivias president Evo Morales vid sin flygning från Moskva och hem inte fick tillträde till vissa länders luft- rum. Det har vi inte med att göra, utan det är dessa länders eget preroga- tiv att få bestämma vilka flygplan som får flyga över deras territorium. Det verkar ha funnits misstankar om att Snowden kanske fanns ombord, men så var det uppenbarligen inte. Det är alltså den ena frågan, och den berör bara de länder vars luftrum det handlade om.

En annan fråga har gällt den diskussion och dialog som finns mellan EU och USA om vad som egentligen har hänt på dataskyddssidan när det gäller de olika uppgifter som har förekommit inte minst i medierna efter Snowdens avslöjanden om avlyssning.

Den diskussionen leder nu till ett arbete som Storbritannien, Sverige och några till har varit angelägna om ska vara insnävad och hållas inom EU:s kompetensområden och inte spilla över – vilket det fanns en dis- kussion om – på olika aspekter av underrättelseverksamhet. Det är något annat, och det ska behandlas i bilaterala spår. När det gäller EU:s arbete måste man hålla sig inom EU:s kompetensområden, och då är det data- skydd som det gäller. Det är en helt annan fråga än den om överflygning- en.

Med det får vi tacka kabinettssekreteraren med medarbetare för när- varon här i dag och önska en fortsatt trevlig sommar.

Innehållsförteckning

1 § Utrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	1
Anf. 3 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 4 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	2
Anf. 7 MARIE GRANLUND (S).....	3
Anf. 8 HANS WALLMARK (M)	3
Anf. 9 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 11 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	3
Anf. 12 FREDRICK FEDERLEY (C)	4
Anf. 13 JACOB JOHNSON (V)	5
Anf. 14 BODIL CEBALLOS (MP)	5
Anf. 15 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 17 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	6
Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	6
Anf. 19 HANS WALLMARK (M)	7
Anf. 20 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	7
Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (S).....	7
Anf. 22 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	7
Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	8
Anf. 24 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	8
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 26 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	8
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 28 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	9
Anf. 29 JOHNNY SKALIN (SD)	9
Anf. 30 BODIL CEBALLOS (MP)	9
Anf. 31 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	10
Anf. 32 BODIL CEBALLOS (MP)	10
Anf. 33 JOHNNY SKALIN (SD)	10
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 35 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	10
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 37 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	11
Anf. 38 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 39 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	12
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 41 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	12
Anf. 42 MARIE GRANLUND (S).....	13
Anf. 43 JACOB JOHNSON (V)	13
Anf. 44 BODIL CEBALLOS (MP)	13
Anf. 45 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	14
Anf. 46 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	14
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 48 Kabinetssekreterare FRANK BELFRAGE	15

Anf. 49	BODIL CEBALLOS (MP).....	15	2012/13:49
Anf. 50	JACOB JOHNSON (V).....	16	19 juli
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 52	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	16	
Anf. 53	JOHNNY SKALIN (SD).....	17	
Anf. 54	HANS WALLMARK (M)	17	
Anf. 55	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	17	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 57	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18	
Anf. 58	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 59	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	18	
Anf. 60	BÖRJE VESTLUND (S).....	19	
Anf. 61	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	19	
Anf. 62	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19	
Anf. 63	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	20	
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 65	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	20	
Anf. 66	BODIL CEBALLOS (MP).....	20	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 68	BODIL CEBALLOS (MP).....	21	
Anf. 69	Kabinettssekreterare FRANK BELFRAGE	21	
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	21	